

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради
школи № 289
№ 1 від 29.08.2024

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор школи І-ІІІ ступенів № 289
Дарницького району м. Києва
Тетяна ПЛУГОВА
02.09.2024

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Школи І-ІІІ ступенів №289 Дарницького району м. Києва

8-9 класи

ЗМІСТ

1.	Загальні	положення
.....		3
2.	Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою	
.4		
3.	Загальний обсяг навчального навантаження для 8-9х класів	
.....		4
4.	Навчальні плани	5
5.	Перелік навчальних програм для 8-9х класів	
.....		6
6.	Опис форм організації освітнього процесу	
.....		12
7.	Опис інструментарію оцінювання	
.....		14
8.	Освіта для дітей з особливими освітніми потребами	
.....		18

1. Загальні положення

Освітня програма Школи І-ІІІ ступенів № 289 Дарницького району м. Києва для середньої освіти ІІ ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», ст. 33, «Про повну загальну середню освіту», ст. 11, «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022); постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 07.08.2013 № 538, від 26.02.2020 № 143 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394, на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затвердженої наказом МОН від 20 квітня 2018 р. № 405;

Освітня програма для 8-9х класів Школи І-ІІІ ступенів № 289 Дарницького району м. Києва (далі – Освітня програма) застосовується для учнів з навчанням українською мовою.

Освітня програма, що реалізується у 8-9х класах, спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;

- загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Освітня програма включає: навчальні плани; перелік навчальних програм; форми організації освітнього процесу; опис інструментарію оцінювання.

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

У поточному навчальному році учні 8-9х класів продовжують навчати відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. Тому на момент переведення чи зарахування до 8-9х класів учні досягли результатів навчання за попередні роки і мають відповідний документ - таблицю успішності, зафіксований в особовій справі здобувача освіти на 1 вересня поточного навчального року. Відповідно учні 9-х класів наприкінці навчального року отримують свідоцтво про здобуття базової загальної середньої освіти. У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року №955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за №184/28314.

3. Загальний обсяг навчального навантаження для 8-9х класів

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 8-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2467,5 годин/навчальний рік: для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах.

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік		
	Навчальне навантаження	8 клас	9 клас
Мови і літератури	на тиждень	10	10
	на рік	350	350
Математика	на тиждень	4	4

	на рік	140	140
Природознавство	на тиждень	8	8,5
	на рік	280	297,5
Суспільствознавство	на тиждень	3	3,5
	на рік	105	122,5
Технології	на тиждень	3	3
	на рік	105	105
Мистецтво	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Здоров'я і фізична культура	на тиждень	4	4
	на рік	140	140
Усього	на тиждень	33	34
	на рік	1155	1190
Додаткові години	на тиждень	1,5	2
	на рік	52,5	70
Загальна кількість н.г., що фінансується з бюджету	на тиждень	34,5	36
	на рік	1207,5	1260
Гранично допустиме навантаження учнів	на тиждень	33	33
	на рік	1155	1155

4. Навчальні плани

Навчальні плани дають цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлюють погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну та варіативну складову.

Варіативна складова визначається закладом освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення і відображається в навчальних планах закладів освіти.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- **підсилення предметів інваріантної складової.** У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується заступником директора. Учитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години.

- **індивідуальні заняття та консультації.**

Клас	Предмет	Кількість годин
8	Українська мова	0,5
9	Українська мова	1
8-9	Математика	1

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу за 5-денним навчальним тижнем. Кількість навчальних годин, визначена у навчальному плані на вивчення вибіркових освітніх компонентів, не включається до максимального показника навчального навантаження, передбаченого на ту чи іншу освітню галузь.

5. Перелік навчальних програм для 8-9х класів

8 клас

Освітні галузі	Предмети	Інформація про навчальну програму за якою відбувається навчання учнів		Інформація про підручник за яким відбувається навчання учнів		
		Назва навчальної програми	Автор (и)	Назва підручника	Автор (и)	Рік видання
<i>Мови і літератури</i>	Українська мова	Навчальна програма « Українська мова. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Г.Т. Шелехова, М.І. Пентилюк, В.І. Новосьолова, Т.Д. Гнаткович, Н.Б. Коржова, А.С. Пономаренко, К.В. Таранік-Ткачук	Українська мова	Глазова О. П.	2016
	Українська література	Навчальна програма « Українська література. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Р.В. Мовчан, К.В. Таранік-Ткачук, М.П. Бондар, О.М. Івасюк, С.А. Кочерга, Л.І. Кавун, О.І. Неживий, Н.В. Михайлова	Українська література	Авраменко О. М.	2021
	Іноземна мова	Навчальна програма « Іноземні мови. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Колектив авторів	Англійська мова	Карп'юк О.Д.	2016
	Зарубіжна література	Навчальна програма « Зарубіжна література. 6-9 класи » для закладів загальної середньої освіти.	Авторський колектив	Зарубіжна література	Є.Волощук О.Слободянюк	2016

		Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698				
Суспільствознавство	Історія України	Навчальна програма « Історія України 7–9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	Наталія Островська Юрій Герасін Ярослав Гаврилюк Уляна Густей	Історія України	В.С.Власов ; О.Є.Панарі н; ЮА.Топол ьни- цька	2 0 2 1
	Всесвітня історія	Навчальна програма « Всесвітня історія 7–9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698		Всесвітня історія	Н.М.Сороч и- нська	2 0 2 1
Мистецтво	Мистецтво	Навчальна програма інтегрованого курсу « Мистецтво. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Людмила Масол, Оксана Коваленко, Галина Сотська, Галина Кузьменко	Мистецтв о	Л.Г. Кондратов а	2 0 1 6
Математика	Алгебра	Навчальна програма інтегрованого курсу « Математика. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	М. І. Бурда, Б. В. Кудренко, О. Я. Білянїна, А. І. Азаренкова, О. І. Буковська, Т. С. Кіндюх	Алгебра	А. Г. Мерзляк	2 0 1 6
	Геометрія			Геометрія	А. Г. Мерзляк	2 0 1 6
Природознавство	Біологія	Навчальна програма інтегрованого курсу « Біологія. 7-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Колектив авторів	Біологія	Л.І. Остапченк о Н.Ю. Матяш	2 0 1 6

	Географія	Навчальна програма « Географія. 6-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	А. І. Довгань Р. В. Гладковський І. Г. Савчук	Географія	Бойко В.М. Дітчук І.Л. Заставецька Л. Б	2 0 2 1
	Фізика	Навчальна програма інтегрованого курсу « Фізика. 7-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	В.В. Гудзь, Т.М. Засекіна, Ю.Я. Пасіхов, О.В. Ліскович, І.Ю. Ненашев	Фізика	В.Г. Бар'яхтар, С.О. Довгий, Ф.Я. Божинова, О.О. Кірюхіна	2 0 1 6
	Хімія	Навчальна програма інтегрованого курсу « Хімія. 7-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Величко Л.П., Дубовик О.А., Бобкова О.С., Баланенко В.В., Пугач С.В., Рогожнікова О.В.	Хімія	П. П. Попель, Л. С. Крикля	2 0 2 1
Технології	Трудове навчання	Навчальна програма інтегрованого курсу « Трудове навчання. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	В.К. Сидоренко, Н.І. Боринець, Д.В. Боровик, В.М. Гащак, Е.М. Даниліна	Трудове навчання	- для дівчат І.Ю. Ходзицька В.П. Тименко - для хлопців А.І. Терещук	2 0 1 6
	Інформатика	Навчальна програма інтегрованого курсу « Інформатика. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	І.О. Завадський, О.В. Пасічник, Н.А. Саражинська, О.О. Богатирьов, С. М. Бондаренко	Інформатика	Н.В. Морзе О.В. Барна	2 0 2 1
фізична	ви здоро	Навчальна програма « Основи здоров'я. 6-9 класи » для закладів	Авторський колектив	Основи здоров'я	Т.В. Воронцова, В.С.	2 0 1

		загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698			Пономаренко	6
	Фізична культура	Навчальна програма « Фізична культура. 6-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	Т. Ю. Круцевич Л. А. Галенко В. В. Деревянко			

9 клас

Освітні галузі	Предмети	Інформація про навчальну програму за якою відбувається навчання учнів		Інформація про підручник за яким відбувається навчання учнів		
		Назва навчальної програми	Автор (и)	Назва підручника	Автор (и)	Рік видання
<i>Мови і літератури</i>	Українська мова	Навчальна програма « Українська мова. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Г.Т. Шелехова, М.І. Пентилюк, В.І. Новосьолова, Т.Д. Гнаткович, Н.Б. Коржова, А.С. Пономаренко, К.В. Таранік-Ткачук	Українська мова	Глазова О. П.	2017
	Українська література	Навчальна програма « Українська література. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Р.В. Мовчан, К.В. Таранік-Ткачук, М.П. Бондар, О.М. Івасюк, С.А. Кочерга, Л.І. Кавун, О.І. Неживий, Н.В. Михайлова	Українська література	Авраменко О. М.	2017
	Іноземна мова	Навчальна програма « Іноземні мови. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Колектив авторів	Англійська мова	Карп'юк О.Д.	2017
	Л	Навчальна програма	Авторський	Зарубіжна	О. О.	2

		«Зарубіжна література. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	колектив	література	Ісаєва, Ж. В. Клименко, А. О. Мельник, О. К. Бицько	0 1 7
Суспільствознавство	Історія України	Навчальна програма «Історія України 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	Наталя Островська Юрій Герасін Ярослав Гаврилюк Уляна Густей	Історія України	Власов В.С.	2 0 1 7
	Всесвітня історія	Навчальна програма «Всесвітня історія 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698		Всесвітня історія	Полянський П.Б.	2 0 1 7
	Основи правознавства	Навчальна програма «Основи правознавства. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	Тетяна Ремех Олег Муза Володимир Сутковий	Основи правознавства	Наровлянський О.Д.	2 0 1 7
Мистецтво	Мистецтво	Навчальна програма інтегрованого курсу «Мистецтво. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Людмила Масол, Оксана Коваленко, Галина Сотська, Галина Кузьменко	Мистецтво	О.В. Гайдамака	2 0 1 7
Математика	Алгебра	Навчальна програма інтегрованого курсу «Математика. 5-9 класи» для закладів	М. І. Бурда, Б. В. Кудренко, О. Я. Білянїна, А. І. Азаренкова, О. І.	Алгебра	А. Г. Мерзляк	2 0 1 7

	Геометрія	загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Буковська, Т. С. Кіндюх	Геометрія	А. Г. Мерзляк	2 0 1 7
<i>Природознавство</i>	Біологія	Навчальна програма інтегрованого курсу « Біологія. 7-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Колектив авторів	Біологія	С.В. Межжерін, Я.О. Межжеріна	2 0 1 7
	Географія	Навчальна програма « Географія. 6-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	А. І. Довгань Р. В. Гладковський І. Г. Савчук	Географія	В.Ю Пестушко, Г.Ш. Уварова, А.І. Довгань	2 0 1 7
	Фізика. Астрономія	Навчальна програма інтегрованого курсу « Фізика. 7-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	В.В. Гудзь, Т.М. Засекіна, Ю.Я. Пасіхов, О.В. Ліскович, І.Ю. Ненашев	Фізика	В.Г. Бар'яхтар, С.О. Довгий, Ф.Я. Божинова, О.О. Кірюхіна	2 0 1 7
	Хімія	Навчальна програма інтегрованого курсу « Хімія. 7-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Величко Л.П., Дубовик О.А., Бобкова О.С., Баланенко В.В., Пугач С.В., Рогожнікова О.В.	Хімія	О. Г. Ярошенко	2 0 1 7
	Трудове навчання	Навчальна програма інтегрованого курсу « Трудове навчання. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України	В.К. Сидоренко, Н.І. Боринець, Д.В. Боровик, В.М. Гащак, Е.М. Даниліна	Трудове навчання	- для <i>дівчат</i> І.Ю. Ходзицька В.П. Тименко - для <i>хлопців</i> А.І.	2 0 1 7
<i>Технології</i>	Трудове навчання	Навчальна програма інтегрованого курсу « Трудове навчання. 5-9 класи » для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України	В.К. Сидоренко, Н.І. Боринець, Д.В. Боровик, В.М. Гащак, Е.М. Даниліна	Трудове навчання	- для <i>дівчат</i> І.Ю. Ходзицька В.П. Тименко - для <i>хлопців</i> А.І.	2 0 1 7

		від 07.06.2017 № 804			Терещук	
	Інформатика	Навчальна програма інтегрованого курсу «Інформатика. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	І.О. Завадський, О.В. Пасічник, Н.А. Саражинська, О.О. Богатирьов, С. М. Бондаренко	Інформатика	О.О. Бондаренко В.В. Ластовецький О.П. Пилипчук Є.А. Шестопалов	2 0 1 7
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	Навчальна програма «Основи здоров'я. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	Авторський колектив	Основи здоров'я	Ш.Д. Бех, Т.В. Воронцова	2 0 1 7
	Фізична культура	Навчальна програма «Фізична культура. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698	Т. Ю. Круцевич Л. А. Галенко В. В. Деревянко			

6. Опис форм організації освітнього процесу

Здобуття базової середньої освіти у закладі відбувається за інституційною формою (наказ МОН України від 23.04.2019 №536, зареєстрований у Міністерстві юстиції України від 22.05.2019 №547/33518 «Про затвердження Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти»).

У школі затверджено форми організації освітнього процесу: очна; індивідуальна (сімейна, педагогічний патронаж та екстернат) з можливим використанням технологій дистанційного навчання. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року залежно від безпекової ситуації тощо. Також враховується можливість зміни форми навчання для здобувачів освіти, які тимчасово перебувають за кордоном або є внутрішньо переміщеними особами, протягом навчального року або семестру за заявою батьків або осіб, які їх замінюють.

Освітній процес організовується у безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти (наказ МОН України від 10.02.2021 №160, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.04.2021 №528/36.150) для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії у закладі створені умови для засвоєння освітньої програми за індивідуальною формою навчання.

Зарахування осіб на індивідуальну форму здобуття освіти, переведення та відрахування їх здійснюється відповідно до пунктів 4, 5, 8, 10, 11, 12 розділу I, розділу III, пункту 1 розділу IV Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 квітня 2018 року № 367, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 року за № 564/32016. Особливості подання документів для зарахування (переведення) здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти визначаються розділами II, IV цього Положення.

Зарахування осіб з особливими освітніми потребами на індивідуальну форму здобуття освіти, переведення та відрахування їх здійснюється відповідно до Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01 серпня 2018 року № 831, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2018 року за № 945/32397.

Зарахування до закладу освіти на індивідуальну форму здобуття освіти проводиться зазвичай до початку навчального року.

Індивідуальна форма здобуття освіти поділяється на: сімейну (домашню) форму, екстернат та педагогічний патронаж.

Сімейна (домашня) форма освіти. Навчатися за такою формою зможуть учні, чий батьки бажають і готові самостійно організувати освітній процес в домашніх умовах. Разом з тим учень зарахований до закладу, який відслідковує його прогрес у навчанні. Батьки також мають написати заяву щодо навчання дитини за сімейною формою. Відповідальність за успішність навчання учня несуть батьки.

Важливо, щоб дитина не відставала від однолітків, а її знання відповідали рівню Держстандарту. Для цього учні проходять оцінювання 4 рази на навчальний рік, зокрема, складають підсумковий контроль. У випадку низької успішності учня результатів навчання педагогічна рада може: рекомендувати батькам перевести дитину на інституційну форму.

Школа всіляко сприяє організації процесу навчання за сімейною формою. Учні отримуватимуть консультації та допомогу вчителів, формується індивідуальний навчальний план дитини, надаються підручники та рекомендації щодо подальшого навчання.

Екстернат. Для зарахування на екстернат батьки повинні подати заяву та документ, що підтверджує підставу для переведення. Серед поважних

причин – неможливість відвідувати заняття у школі чи скласти річне оцінювання. Екстернат, зокрема, орієнтований на учнів, які опанували або можуть опанувати один чи декілька предметів, класів чи навіть рівнів освіти швидше своїх однолітків.

Батьки та учні, що проживають на неконтрольованій території або на території лінії зіткнення, можуть подати документи для зарахування на екстернат у електронному вигляді. Зарахування учнів, які не мають документів про попередню освіту, проходитиме після оцінювання у закладі, де він планує навчатись.

Педагогічний патронаж. Така форма передбачена для учнів, які за станом здоров'я не можуть відвідувати школу щодня, перебувають на стаціонарному лікуванні у закладах охорони здоров'я або потребують навчання біля лікарняного ліжка.

Педагогічний патронаж передбачає індивідуальний супровід вчителя для конкретного учня. Водночас велика увага приділяється самостійному опрацюванню матеріалу дитиною. За такого навчання важливим є партнерство між учнем, вчителем та батьками, адже вони мають спільно визначити інтенсивність та результативність навчання.

7. Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання школярів 8-9х класів здійснюється відповідно до нормативно правових документів:

- Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);
- Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 квітня 2018 року № 367, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 року за № 564/32016, із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки № 417 від 20.05.2024, № 825 від 10.06.2024;

- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 13 квітня 2011 р. № 329, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за N 566/19304) (чинні для 8 – 11 класів);

- Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 8-9х класів є:

- поточне;
- підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання;
- державна підсумкова атестація.

Тематичне оцінювання може здійснюватися на основі поточного оцінювання із урахуванням проведеної для оцінювання проміжних результатів навчання контрольної роботи.

Семестрове оцінювання здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання.

Річне оцінювання здійснюється на основі загальних оцінок результатів навчання за I та II семестри.

Семестрові оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 р. № 496.

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі, батькам або іншим законним представникам.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати учитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних</p>

		<p>предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію,</p>

		<p>аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах</p>

		мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

При навчанні у дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

При здійсненні семестрового оцінювання учнів з тимчасово окупованих територій, з числа внутрішньо переміщених осіб і тих, хто повернулися на постійне місце проживання, зараховуються всі оцінки, які вони отримали впродовж семестру незалежно від місця навчання: у закладі, де навчалися за місцем тимчасового перебування або у будь-якій іншій школі, яка здійснює навчання за однією із форм здобуття освіти (очною, змішаною, дистанційною, екстернатною, сімейною). Це може бути будь-який заклад загальної середньої освіти, зокрема й приватні заклади освіти, в Україні чи за її межами.

Зклади освіти, у яких тимчасово навчались учні, можуть видавати їм інформаційні довідки про період навчання із зазначенням переліку предметів, окремих тем та результатів оцінювання. Крім того, для проведення

семестрового та річного оцінювання здобувачі освіти можуть надавати інформацію з електронних журналу та щоденника за попереднім місцем навчання.

За відсутності в учнів з числа тих, хто повернулися на постійне місце проживання, та з тимчасово окупованих територій облікованих результатів оцінювання за попереднім місцем навчання заклад освіти може провести підсумкове семестрове оцінювання у вигляді контрольної роботи, тестування, співбесіди тощо. При такому оцінюванні, за потреби, можуть використовуватися технології дистанційного навчання.

Оцінювання результатів навчання учнів 8-9х класів здійснюється з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

8. Освіта для дітей з особливими освітніми потребами

Відповідно до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року № 957 зі змінами (постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2022 № 979), заяв батьків, висновків Інклюзивно-ресурсного центру з метою належної організації освітнього процесу в закладі формуються інклюзивні класи.

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне навчання ґрунтується на таких [принципах](#):

- кожна дитина має право на освіту;
- кожна дитина має унікальні особливості, інтереси, здібності та навчальні потреби;
- освітні програми мають брати до уваги широке різноманіття характеристик і потреб дітей;
- діти з особливими освітніми потребами повинні мати доступ до навчання у звичайних освітніх установах;
- школа зобов'язана створити умови навчання, що забезпечують потреби дитини;
- звичайні заклади освіти є найбільш ефективним методом навчання з точки зору забезпечення потреб дитини, протидії дискримінації та розподілу державних коштів.

Як розпочати навчання дитини в інклюзивному класі?

1. Батьки мають звернутись до інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ) за місцем проживання. До ІРЦ можуть звернутись батьки дітей, які відчують занепокоєння щодо розвитку дитини, незалежно від наявності в дитини інвалідності чи встановленого діагнозу.
2. Фахівці інклюзивно-ресурсного центру проводять комплексну психологічно-педагогічну оцінку дитини.
3. Батьки отримують висновок про комплексну оцінку.

4. Батьки подають висновок про комплексну оцінку дитини разом із заявою про зарахування до навчального закладу.
5. Школа обов'язково створює інклюзивний клас, якщо батьки подали висновок про комплексну оцінку дитини.
Наказом директора по школі для кожного учня створюється команда психолого-педагогічного супроводу, відповідно до [Наказу МОН № 609 від 08.06.2018 року](#), до якої входять: директор закладу чи його заступник, учителі, асистент учителя, практичний психолог, батьки, асистент дитини та всі інші особи, залучені до навчального процесу. Для організації інклюзивного навчання учня команда протягом двох тижнів з початку навчання складає його індивідуальну програму розвитку за [встановленою формою](#), яка переглядається не рідше ніж двічі на рік та повинна враховуватися педагогічними працівниками під час освітнього процесу. Індивідуальна програма розвитку визначає перелік необхідних дитині психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг, що надаються індивідуально та/або в груповій формі (частина п'ята статті 26 [Закону України "Про повну загальну середню освіту"](#)).
6. Батьки в обов'язковому порядку мають ознайомитись з ІПР та підписати її.
7. В інклюзивному класі створюються умови для навчання дитини з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку з урахуванням потреб і можливостей учня (учениці).
8. До роботи інклюзивного класу долучають асистента вчителя. Ця людина не є особистим педагогом дитини, а допомагає вчителю проводити освітній процес.
9. Якщо фахівці інклюзивно-ресурсного центру у висновку зазначили, що дитина потребує додаткової підтримки, то вона має право на асистента дитини. Роль асистента дитини можуть виконувати батьки, уповноважені ними особи чи соціальні працівники.

Повторна комплексна оцінка

Батьки дитини з ООП мають надати повторну комплексну оцінку:

- при переході з дошкільного закладу освіти в заклад загальної середньої освіти (коли дитина проходила КО при зарахуванні до дошкільного закладу освіти, повторну КО дитина проходить перед зарахуванням до першого класу);
- при переході дитини між рівнями освіти (по закінченні 4 класу і 9 класу);
- при переведенні дитини зі спеціального закладу освіти;
- у випадку визначення потреби у продовженні тривалості здобуття освіти.

Повторна комплексна оцінка може проводитися за всіма або окремими напрямками залежно від освітніх потреб особи з особливими освітніми потребами.

Згідно зі змінами до положення про інклюзивно-ресурсний центр, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2022 № 979, у період воєнного стану під час переходу між рівнями освіти (5, 10 класи) строк дії висновку ІРЦ продовжується для осіб, які тимчасово перебувають за кордоном та на тимчасово окупованих територіях.

Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах здійснюється за програмою закладу освіти. Досягнення максимальної реалізації потенціалу дитини з особливими освітніми потребами та забезпечення прогресу її розвитку забезпечується завдяки врахуванню її особливих освітніх потреб та забезпеченню особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, застосуванню адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів). Для учнів може складатися індивідуальний навчальний план, який повинен містити, зокрема:

1. Інформацію про назву закладу освіти, прізвище та власне ім'я учня;
2. Клас, в якому він навчається;
3. Цілі виконання та строк дії індивідуального навчального плану;
4. Загальний обсяг навчального навантаження та кількість годин на тиждень для вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу);
5. Інформацію про адаптацію чи модифікацію змісту освітніх компонентів освітньої програми, послідовність, форму і темп їх засвоєння, очікувані результати навчання (пункт 15 [Порядку](#)).

Типові освітні програми для спеціальних закладів освіти можуть бути лише ресурсом для здійснення адаптації та/або модифікації освітньої програми до потреб дітей з особливими освітніми потребами та доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником. Реалізація корекційно-розвиткового складника передбачає проведення індивідуальних та групових корекційно-розвиткових занять; корекційну роботу під час вивчення всіх навчальних предметів, що полягає у застосуванні адаптацій навчального матеріалу, використанні спеціальних методів та способів роботи відповідно до категорії освітніх труднощів, рівнів підтримки, зазначених у висновках ІРЦ.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 року №765 щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами, а також додатку 4 до Положення під освітніми труднощами мають на увазі труднощі у навчанні, які впливають на процес здобуття освіти та рівень результатів навчання дітей відповідного року навчання у відповідному закладі освіти.

Категорії освітніх труднощів

- **Інтелектуальні.**

Можуть полягати в обмеженні функціонування різного ступеня прояву передумов інтелекту (пам'яті, уваги, мислення, мовлення, вольових процесів, мотивації тощо), власне інтелекту (здатності до узагальнення, абстрагування, міркування, продукування думки, судження, здатності робити висновки тощо), інвентарю інтелекту (набутих знань, умінь, навичок).

- **Функціональні (сенсорні, моторні, мовленнєві).**

Можуть полягати в обмеженні життєдіяльності різного ступеня прояву слухової, зорової, опорно-рухової, мовленнєвої функцій (характеристик голосу, розрізнення звуків мовлення на слух, використання словникового запасу і граматики, перебігу читання, письма, комунікації тощо).

- **Фізичні.**

Можуть полягати в обмеженні функціонування різного ступеня прояву органів та кінцівок дитячого організму.

- **Навчальні.**

Можуть полягати в обмеженні або своєрідності перебігу довільних видів діяльності різного ступеня прояву (писемного виду діяльності, математичних дій і т.д.).

Довільний вид діяльності – цілеспрямований вид діяльності, керування яким відбувається під контролем свідомості.

- **Соціоадаптаційні (особистісні, середовищні труднощі) або соціокультурні** (взаємодія з представниками осередків окремих культур, отримання інформації засобами жестової мови тощо).

Можуть полягати в наявності бар'єрів на шляху до формування навичок пристосування до умов соціального середовища, прояву рольової пластичності поведінки, інтеграції у соціальні групи, засвоєння стабільних соціальних умов, прийняття норм і цінностей нового соціального середовища, форм соціальної взаємодії.

Рівні підтримки

Щодо кожної категорії передбачено п'ять рівнів підтримки дитини з ООП в освітньому процесі.

- Діти, які мають **труднощі I ступеня** прояву (незначні).

Надання дітям консультативної допомоги в освітньому процесі вихователем-методистом, корекційним педагогом, логопедом, психологом, надання за потреби логопедичних послуг. Не потребує надання асистента та адаптації або модифікації програми.

- Діти, які мають **труднощі II ступеня** прояву (труднощі легкого ступеня прояву).

Наявність потреби у здійсненні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ, створення освітнього середовища, можлива потреба у допоміжних засобах навчання чи додатковій підтримці, адаптація змісту навчання, методична підтримка та консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ та іншими фахівцями тощо.

- Діти, які мають **труднощі III ступеня** прояву (труднощі помірного ступеня прояву).

Додаються: асистент вихователя, відповідно до потреби дитини; заняття з розвитку слухового та зорового сприймання, альтернативної комунікації, соціально-побутового орієнтування тощо.

- Діти, які мають **труднощі IV ступеня** прояву (труднощі важкого ступеня прояву).

Надається асистент вихователя, є потреба у присутності асистента дитини. Адаптація або модифікація змісту навчання, використання спеціальних методів, технологій та прийомів.

- Діти, які мають **труднощі V ступеня** прояву (труднощі найтяжчого ступеня прояву).

«Рівень підтримки» в освітньому процесі в інклюзивних класах – це обсяг (II рівень – 2 години, III рівень – 4 години, IV рівень – 6 годин) тимчасової або постійної підтримки в освітньому процесі учнів з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх індивідуальних потреб. Підставою для надання певної підтримки є висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, наданий інклюзивно-ресурсним центром, та заява одного з батьків чи інших законних представників дитини, в якому прописується кількість годин та напрямок корекційно-розвиткових занять.

Години, визначені для проведення корекційно-розвиткових занять, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого навчального навантаження учнів з особливими освітніми потребами.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.03.2022 № 365 «Про внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» п. 4 здійснюється проведення додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг), що визначені індивідуальною програмою розвитку, особам з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в інклюзивних класах закладу.

Згідно додатку 1 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами зі змінами (наказ МОН від 26.03.2022 № 365) для дітей з особливими освітніми потребами надаються наступні психолого-педагогічні і корекційно-розвиткові послуги:

Ритміка

Розвиток мовлення

Лікувальна фізкультура

Соціально-побутове орієнтування

Корекція розвитку

Орієнтування у просторі

Розвиток слухового, зорового, тактильного сприймання мовлення та формування вимови

Корекція зору

Корекція та розвиток психофізичних функцій, використання елементів: кінезіотерапії, анімалотерапії (іпо-, каніс-, феліно-, орніто-), арт-терапії (ізо-, драмо-, казко-, музико-, кіно-, піско-, ігро-, мульт-, фото-, кольоро-, пластилінової, танцювальної терапії, психогімнастики), працетерапії, ерготерапії, ароматерапії, Монтессорі-терапії тощо

Логоритміка та інші

Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових - від 35 до 40хвилин.

Додаткові психолого-педагогічні і корекційно-розвиткові послуги здійснюються за програмами відповідно додатку 18 до Типової освітньої програми 5-10(11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з

особливими освітніми потребами» (наказ МОН від 07.12.2021 № 1317), які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та подані у таблиці.

№ п/п	Напрямок корекційно-розвиткової роботи	Назва програми
1	Розвиток слухового сприймання та формування вимови	Програма з корекційно-розвиткової роботи «розвиток слухового сприймання та формування вимови» для 5 класу спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (Федоренко О.О., Мала Н.І., Савчук О. О., Москаленко Т. І.)
2	Лікувальна фізкультура	<p>«Лікувальна фізкультура». Програма з корекційно-розвиткової роботи для 7 – 10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Чепурний А. В.</p> <p>Програма з корекційно-розвиткової роботи «лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (І. В. Бобренко)</p> <p>Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-9 класів дітей з інтелектуальними труднощами легкого ступеня прояву (Соколова Г. Б., Бабяк О. О., Маматова З. Р.)</p> <p>Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (Форостян О. І., Лещій Н. П.)</p> <p>Програма корекційних занять з ЛФК 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Остапенко Т.В., Авраменко Л.Ю., Свистун Г.М.)</p>
3	Ритміка	<p>Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку «Ритміка» (Редько Л.О., Безкоровайна Л. А.)</p> <p>Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої</p>

		освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку «Ритміка. Барабанотерапія» (Сухорукова Олена, Василевська Лілія)
		Програма з корекційно-розвиткової роботи мі «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (Вовченко О. А.)
4	Соціально-побутове орієнтування	Програма з корекційно-розвиткової роботи соціально-побутове орієнтування (варіативний модуль «Подорож у життя») для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (Міненко А.В.)
		Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Остапенко Л. І., Тарновська Л. І.)
5	Розвиток мовлення	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку. Автори І.М. Омельченко, Л.О. Федорович.
		Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку «Розвиток мовлення» (Хайдарова О.С.)
6	Корекція розвитку	Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку «Корекція розвитку» (Логвінова І.П., Кучеренко Ю.О.)
		Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку «Корекція розвитку» (Сак Т.В., Прохоренко Л.І.)
7	Логопедичні заняття	«Корекція мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Трофименко Л. І., Ільяна В.М., Пригода З.С., Грибань Г.В., Аркадьева

		О.О.
		Програма з корекційно-розвиткової роботи «Логоритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (авт. Трофименко Л. І., Івашко О. А., Гавва Л. С., Абдул О. В.).
		Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку «Театральна логоритміка» (Папета О. В., Іванченко С. В.)

Для учнів з особливими освітніми потребами на підставі письмового звернення їхніх батьків утворюються інклюзивні групи подовженого дня відповідно до [Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженого Наказ Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2018 року № 677](#).

Тривалість здобуття освіти учнями може бути продовжена на рівнях початкової та базової середньої освіти відповідно до [постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 року № 585 "Про встановлення тривалості здобуття повної загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти"](#).

Після завершення навчання учні отримують документи про освіту державного зразка відповідно до [зразків документів про загальну середню освіту, затверджених Міністерством освіти і науки України](#).

Опис форм організації освітнього процесу

Здобуття повної загальної середньої освіти у закладі відбувається за інституційною формою (наказ МОН України від 23.04.2019 № 536, зареєстрований у Міністерстві юстиції України від 22.05.2019 №547/33518 «Про затвердження Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти»).

У школі затверджено форми організації освітнього процесу: очна; індивідуальна (сімейна, педагогічний патронаж та екстернат) з можливим використанням технологій дистанційного навчання. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року залежно від безпекової ситуації тощо. Також враховується можливість зміни форми навчання для здобувачів освіти, які тимчасово перебувають за кордоном або є внутрішньо переміщеними особами, протягом навчального року або семестру за заявою батьків;

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти (наказ МОН України від 10.02.2021 №160, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.04.2021 №528/36.150) для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії у закладі створені умови для засвоєння освітньої програми за індивідуальною формою навчання.

Зарахування осіб на індивідуальну форму здобуття освіти, переведення та відрахування їх здійснюється відповідно до пунктів 4, 5, 8, 10, 11, 12 розділу I, розділу III, пункту 1 розділу IV Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 квітня 2018 року № 367, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 року за № 564/32016. Особливості подання документів для зарахування (переведення) здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти визначаються розділами II, IV цього Положення.

Зарахування осіб з особливими освітніми потребами на індивідуальну форму здобуття освіти, переведення та відрахування їх здійснюється відповідно до Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01 серпня 2018 року № 831, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2018 року за № 945/32397.

Зарахування до закладу освіти на індивідуальну форму здобуття освіти проводиться зазвичай до початку навчального року.

Індивідуальна форма здобуття освіти поділяється на: сімейну (домашню) форму, екстернат та педагогічний патронаж.

Сімейна (домашня) форма освіти. Навчатися за такою формою зможуть учні, чий батьки бажають і готові самостійно організувати освітній процес в домашніх умовах. Разом з тим учень зарахований до закладу, який відслідковує його прогрес у навчанні. Батьки також мають написати заяву щодо навчання дитини за сімейною формою. Відповідальність за успішність навчання учня несуть батьки.

Важливо, щоб дитина не відставала від однолітків, а її знання відповідали рівню Держстандарту. Для цього учні проходять оцінювання 2 рази на навчальний рік, зокрема, складають підсумковий контроль. У випадку низької успішності учня результатів навчання педагогічна рада може рекомендувати батькам перевести дитину на інституційну форму.

Школа всіляко сприяє організації процесу навчання за сімейною формою. Учні отримуватимуть консультації та допомогу вчителів, формується індивідуальний навчальний план дитини, надаються підручники та рекомендації щодо подальшого навчання.

Екстернат. Для зарахування на екстернат батьки повинні подати заяву та документ, що підтверджує підставу для переведення. Серед поважних причин – неможливість відвідувати заняття у школі чи скласти річне оцінювання. Екстернат, зокрема, орієнтований на учнів, які опанували або можуть

опанувати один чи декілька предметів, класів чи навіть рівнів освіти швидше своїх однолітків.

Батьки та учні, що проживають на неконтрольованій території або на території лінії зіткнення, можуть подати документи для зарахування на екстернат у електронному вигляді. Зарахування учнів, які не мають документів про попередню освіту, проходитиме після оцінювання у закладі, де він планує навчатись.

Педагогічний патронаж. Така форма передбачена для учнів, які за станом здоров'я не можуть відвідувати школу щодня, перебувають на стаціонарному лікуванні у закладах охорони здоров'я або потребують навчання біля лікарняного ліжка.

Педагогічний патронаж передбачає індивідуальний супровід вчителя для конкретного учня. Водночас велика увага приділяється самостійному опрацюванню матеріалу дитиною. За такого навчання важливим є партнерство між учнем, вчителем та батьками, адже вони мають спільно визначити інтенсивність та результативність навчання.

Особливості організації дистанційного навчання для дітей з ООП, якщо:

1. Дитина з ООП перебуває за кордоном і не має можливості навчатись з однокласниками дистанційно.

Батьки можуть написати заяву про переведення дитини на екстернатну або сімейну (домашню) форму навчання. У такому випадку, якщо в класі більше немає дітей з 2–5 рівнем підтримки, інклюзивний клас перестає існувати. Корекційно-розвиткові заняття на сімейній (домашній) та екстернатній формі навчання за рахунок субвенції з державного бюджету не проводяться. Такі заняття можуть проводити дистанційно фахівці ІРЦ.

2. Дитина з ООП продовжує епізодично навчатись дистанційно в інклюзивному класі, паралельно навчаючись у закладі освіти за кордоном.

У цьому випадку директор школи на прохання батьків організовує адаптоване дистанційне навчання для дитини з ООП та погоджує графік навчання з асистентом вчителя. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття, які визначені в ІПР дитини, проводяться дистанційно фахівцями з числа педагогічних працівників школи та/або додатково залученими фахівцями, з якими укладають цивільно-правові договори.

3. Дитина з ООП знаходиться на тимчасово окупованій території, але має доступ до дистанційного навчання.

Інклюзивний клас продовжує працювати, асистент вчителя і вчитель організують навчання з використанням технологій дистанційного навчання. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття, які визначені в ІПР дитини, проводяться дистанційно фахівцями з числа педагогічних працівників школи та/або додатково залученими фахівцями, з якими укладають цивільно-правові договори.

Опис інструментарію оцінювання

Семестрове та підсумкове (річне оцінювання) здійснюється за 12-бальною системою. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в закладі освіти розробляються на основі нормативних актів та конкретизації до окремих видів робіт і видів діяльності учнів (за потреби). Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів (базова середня освіта) є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне). Результати оцінювання учнів не залежать від форми здобуття освіти (очна, дистанційна, змішана). Відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відео-конференцзв'язку та інструментарію оцінювання, визначеного освітньою програмою закладу освіти. Педагогічні працівники самостійно визначають форми оцінювання результатів навчання учнів з певного предмета та добирають методи оцінювання (спостереження, бесіда, тестування, аналіз письмових робіт учнів чи ін.), враховуючи специфіку навчального предмета і особливості учнів. Можна використати такі форми оцінювання:

- усна (індивідуальне, групове та фронтальне опитування);
- письмова (діагностичні, самостійні та контрольні роботи, тестування);
- цифрова (тестування в електронному форматі);
- графічна (робота з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами);
- практична (дослідження, навчальні проекти, роботи з біологічними об'єктами, виготовлення виробів тощо) та інші.

Для оцінювання окремих видів робіт учителі можуть розробити критерії оцінювання результатів навчання учнів на основі критеріїв, затверджених МОН, а також враховуючи особливості вивчення теми (обсяг годин на вивчення, кількість обов'язкових робіт), освітню програму закладу освіти, форму організації роботи учнів на навчальному занятті (групова, індивідуальна, фронтальна, колективна). Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або інших законних представників). Інформування батьків про результати навчання може відбуватись під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП в умовах інклюзивного навчання здійснюється для врахування рівня їхніх досягнень, поступу в опануванні навчальним матеріалом, визначення рівня сформованості умінь та навичок, а також здатності до застосування їх на практиці (оволодіння компетентностями). На вибір та ефективність застосування певних форм та методів оцінювання впливають труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, ООП, які зазначаються в індивідуальній програмі розвитку учня.

Під час оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП варто зважати на рівні підтримки в освітньому процесі, що визначають особливості проведення поточного та підсумкового оцінювання.

Оцінювання учнів, що потребують другого рівня підтримки:

на основі загальних критеріїв оцінювання з можливістю адаптації умов проведення оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня; під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань); зміна методів тестування (формування завдань в аудіоформаті, збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо).

Оцінювання учнів, що потребують третього рівня підтримки:

на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням ІНП (за наявності) та можливості адаптації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня; під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури оцінювання за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань); зміна методів тестування (формування завдань в аудіоформаті, збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо).

Оцінювання учнів, що потребують четвертого рівня підтримки:

на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням ІНП (за наявності) та можливості адаптації/модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня; здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня, що включає: використання доступних форм викладу інформації (шрифтом Брайля, письмових чи усних завдань тощо); використання засобів альтернативної комунікації під час формування завдань; адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем; збільшення часу на процедуру оцінювання тощо; □ відповідність тестів змісту модифікованої програми навчального предмета.

Оцінювання учнів, що потребують п'ятого рівня підтримки:

на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності) та можливості адаптації/модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня; здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня, що включає: використання доступних форм викладу інформації (шрифтом Брайля, письмових чи усних завдань тощо); використання засобів альтернативної комунікації під час формування завдань; адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем; збільшення часу на процедуру оцінювання тощо; відповідність тестів змісту модифікованої програми навчального предмета.

Під час проведення оцінювання враховуються адаптації та /чи модифікації змісту навчального предмета (інтегрованого курсу), які зазначені в індивідуальній програмі розвитку учня.

У процесі навчання в інклюзивному класі вчитель може використовувати різні методи оцінювання, добираючи їх у залежності від індивідуальних особливостей та освітніх можливостей усіх учнів, теми, змісту. Це дозволить

подолати суб'єктивізм і формалізм при оцінюванні знань учнів. Так, учитель може змінити умови, інструкції, час або місце для виконання завдання: □ збільшити час на виконання завдань, чи виконувати кожне завдання в окремо відведений час та ін.; надати покроковий алгоритм виконання завдань, усну інструкцію підкріпити письмовою та ін. Формат завдань та відповідей адаптується відповідно до особливостей сприймання та сильних сторін учня (аудіоформат, збільшений шрифт, шрифт Брайля).

Значними є відмінності в критеріях оцінювання учнів із порушеннями інтелектуального розвитку. Під час оцінювання рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я. Під час оцінювання потрібно враховувати можливості дітей та особливості того, як вони опановують навчальний матеріал. Об'єктом оцінювання в цьому випадку має бути динаміка розвитку дитини. Її визначають відносно попередніх індивідуальних досягнень учня. Відповідно до визначених цілей в ІПР оцінюються як просування учнів в опануванні предмета, так і сформованість життєвої компетентності (до прикладу, уміння себе обслуговувати).

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку / навч.-метод. посіб. / авт.: Чеботарьова О. В., Трикоз С. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Королько Н. І., Дмитрієва І. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., Гломозда І. В., Чухліб О. А., Стрілець Л. В.К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 90 с. <https://lib.iitta.gov.ua/721883/>

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку /навчально-методичний посібник/ авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін. — К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. — 120 с. https://rada.info/upload/users_files/42430768/ffe62ece576cda82b77086cebab08dc4.pdf

Як оцінювати дітей з особливими освітніми потребами Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/yak-otsinyuvaty-ditej-zosoblyvymy-osvitnimy-potrebamy/>
<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/2024/07/29/Otsinyuvannya.navch.dosyahn.uchniv.z.OOP-metodrekomentatsiyi-2024.pdf>

Оцінювання результатів навчання учнів з ООП має здійснюватися особами, які провадять педагогічну діяльність. Асистент учителя (у разі наявності) не бере участі в безпосередньому оцінюванні результатів навчання учнів. Він спільно з учителем або самостійно веде спостереження за розвитком учня/учнів з ООП, під час якого фіксує досягнення, динаміку розвитку, перепони тощо. Результати таких спостережень можуть допомогти вчителю при оцінюванні навчальних досягнень дитини та є предметом подальшого обговорення з учасниками команди супроводу для визначення доцільності стратегій навчання та оцінювання.

Освітня програма в обсязі 31 (тридцять одної) сторінки пронумерована, прошнурована, скріплена печаткою.

02 вересня 2024 рік

Директор

Тетяна ПЛУГОВА

М.П.